

Vergaderjaar 2016–2017

31 753

Rechtsbijstand

Nr. 132

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 november 2016

Tijdens het Algemeen Overleg strafrechtelijke onderwerpen van 17 november jl. heb ik toegezegd uw Kamer vóór de behandeling van de VenJ-begroting 2017 te informeren over de keuze voor onderzoeksbureau Significant voor het onderzoek naar de gemiddelde verhoorduur en de wijze van inkoop. Daarnaast heb ik toegezegd uw Kamer vóór de begrotingsbehandeling te informeren over de afbakening van de piketfase in verband met de vergoeding voor verhoorbijstand. Ook is mij gevraagd een reactie te geven op de suggestie om een pilot te organiseren als onderdeel van de verdere uitwerking van de organisatie van consultatie- en verhoorbijstand in de eerste fase van het opsporingsonderzoek. Door middel van deze brief doe ik deze toezeggingen gestand.

De keuze voor Significant en de inkoopprocedure

Het lid Van Nispen (SP) heeft gevraagd naar de keuze voor Significant als onderzoeksbureau voor het aangekondigde onderzoek naar de gemiddelde duur en het aantal verhoren in de zgn. piketfase. Daarnaast plaatste hij – onder verwijzing naar openbaar gemaakte Wob-stukken – vraagtekens bij de wijze van inkoop.

Bij de keuze voor een onderzoeksbureau was van belang dat het gevraagde onderzoek op korte termijn zou kunnen worden opgeleverd. Dit in verband met het feit dat op de kortst mogelijke termijn inzicht gewenst was in de vraag of de gemiddelde tijdsbesteding van advocaten in verband met het bijwonen van verhoren in redelijke verhouding stond tot de per 1 maart 2016 vastgestelde vergoeding voor verhoorbijstand.

De keuze is op het onderzoeksbureau Significant gevallen omdat het bureau gespecialiseerd is in dit soort onderzoeken, brede ervaring heeft op het VenJ terrein en – in het bijzonder – recent onderzoek afgerond had naar de effecten van de invoering van het recht op verhoorbijstand voor de politie door middel van een tweetal impactanalyses.

Voor wat betreft de gevolgde inkoopprocedure heb ik – om twijfel omtrent de rechtmatigheid uit te sluiten – verzocht de betreffende inkoopprocedure te onderzoeken. Dat onderzoek heeft geen onregelmatigheden in de inkoopprocedure aan het licht gebracht.

Ik zie dan ook geen grond voor de stelling dat de inkoopprocedure, waarbij aan Significant de betreffende opdracht is gegund, niet aan de rechtmatigheidseisen zou voldoen.

De afbakening van de piketfase in verband met de vergoeding voor verhoorbijstand

Naar aanleiding van vragen van onder meer het lid Van Nispen ga ik graag nader in op het onderscheid tussen rechtsbijstand aan aangehouden verdachten in de zogeheten piketfase en in de fase daarna, met name de vraag of bij lang durende en/of meerdere verhoren ook in de piketfase een regeling voor bewerkelijke zaken van toepassing zou moeten zijn.

De piketfase beslaat de periode vanaf de aanhouding van verdachte tot en met voorgeleiding voor de rechter-commissaris. Deze periode kan maximaal drie dagen en 15 uur duren. In die fase kan de verdachte gebruik maken van zijn recht op (kosteloze) bijstand van een advocaat zowel voorafgaand aan als tijdens zijn verhoor door de politie (het recht op consultatie- en verhoorbijstand) én daarnaast – indien van toepassing – in het kader van de in verzekeringstelling door de hulpofficier van justitie. Voor deze vormen van bijstand zijn forfaitaire puntvergoedingen vastgesteld die passen bij de aard van de rechtsbijstandverlening in deze fase, nl. ad hoc en relatief kort durend.

Bij dit systeem dat gebaseerd is op gemiddelden past – voor deze relatief kortdurende fase – niet nog een afzonderlijke regeling voor bewerkelijke zaken, zoals die bestaat voor de fase ná de inbewaringstelling door de rechter-commissaris tot het einde van de gehele procedure in eerste aanleg.

Bovendien – zo meldt de Raad voor de Rechtsbijstand mij – zou een regeling voor bewerkelijke zaken in de piketfase hoge uitvoeringslasten (-en kosten) met zich meebrengen. Tenslotte zij nog eens benadrukt dat ook de voorzieningenrechter in zijn vonnis van 31 maart van dit jaar heeft geoordeeld dat de Staat ten aanzien van de forfaitaire vergoeding voor verhoorbijstand niet onrechtmatig handelt. Alle daarop betrekking hebbende vorderingen zijn door de voorzieningenrechter afgewezen.

De suggestie van een pilot ten behoeve van de organisatie van consultatie- en verhoorbijstand

Eveneens naar aanleiding van een vraag van het lid Van Nispen heb ik toegezegd te zullen reageren op de suggestie om een pilot te organiseren – bijvoorbeeld door het stationeren van advocaten op drukke verhoorlocaties- in het kader van de verdere uitwerking van de organisatie van consultatie- en verhoorbijstand in de eerste fase van het opsporingsonderzoek.

In mijn brief van 15 november jl. heb ik aangekondigd een extern bureau opdracht te zullen verlenen om in een businesscase verschillende mogelijkheden op operationele, organisatorische en financiële haalbaarheid door te lichten en aan te geven wat op welke termijn gerealiseerd kan worden.

In het kader van het ontwikkelen van die businesscase kan het zinvol blijken om tevens praktijkonderzoek te laten plaatsvinden. Dat kan in de vorm van een pilot, maar mogelijk kan ook worden volstaan met minder ingrijpende instrumenten, zoals een simulatie of proeftuin om te toetsen welke impact een bepaalde organisatievorm in de praktijk heeft. In afstemming met de betrokken ketenpartners zal worden bezien of aanvullend praktijkonderzoek wenselijk is, en zo ja, welke vorm daarvoor het meest aangewezen is.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur